

ВПЛИВ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ НА ЗДІЙСНЕННЯ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ**THE IMPACT OF DIGITALIZATION ON FINANCIAL CONTROL**

**Сідор М.І., к.ю.н., доцент,
доцент кафедри адміністративного та фінансового права
Національний університет «Одеська юридична академія»**

Стаття присвячена висвітленню однієї з актуальних проблем фінансового права щодо впливу процесу діджиталізації різних сфер функціонування держави на порядок здійснення фінансового контролю. На теперішній час у сфері фінансового контролю існують певні недоліки та прогалини, що не задовольняє повною мірою інтереси суспільства, оскільки економіка держави зазнає значних збитків. Основними факторами, що обумовлюють таку ситуацію, є відсутність дієвих механізмів фінансового контролю за публічними фінансовими ресурсам, недосконалість діючого законодавства у сфері фінансового контролю, необхідність аналізу великого об'єму інформації та показників, що підпадає під публічний фінансовий контроль, велика кількість правопорушень у сфері фінансової діяльності.

В сучасних умовах інформатизації держави та суспільства, при здійсненні фінансового контролю мають застосовуватися новітні інформаційні технології. Сучасні інформаційні технології створюють умови для автоматизації механізму здійснення фінансового контролю, зокрема, при обробці облікових даних, проведенні розрахунково-аналітичних процедур, групуванні та систематизації виявлених порушень. Застосування інформаційних технологій та різних форм їх прояву є обов'язковою умовою якісної роботи контролюючих органів, ефективності реалізації механізму фінансового контролю та повинно стати пріоритетним напрямком реформування системи фінансового контролю.

Пріоритетними напрямками реформування механізму здійснення фінансового контролю з метою впровадження інформаційних технологій є: розробка методичних рекомендацій щодо визначенням форм, методів і принципів застосування інформаційних технологій; розробка програмного забезпечення, що дасть змогу автоматизувати процесу фінансового контролю та привести у відповідність до запроваджених автоматизованих робочих місць і баз даних, якими користуються органи фінансового контролю; удосконалення механізмів взаємодії органів фінансового контролю та усунення суперечностей шляхом створення єдиних інформаційних систем для задоволення потреб фінансового контролю. Розглянуто практичне застосування інформаційних технологій при здійсненні фінансового контролю, а саме формування єдиних баз даних для потреб відповідних органів фінансового контролю, здійснення електронних податкових перевірок.

Ключові слова: фінансовий контроль, система фінансового контролю, принципи фінансового контролю, форми та методи фінансового контролю, інформаційні технології, інформаційна система, інформаційно-аналітичний процес.

The article is devoted to highlighting one of the urgent problems of financial law regarding the influence of the process of digitalization of various spheres of state functioning on the procedure for financial control. Currently, there are certain shortcomings and gaps in the field of financial control, which does not fully satisfy the interests of society, as the state's economy suffers significant losses. The main factors causing this situation are the lack of effective financial control mechanisms over public financial resources, the imperfection of the current legislation in the field of financial control, the need to analyze a large amount of information and indicators that fall under public financial control, a large number of offenses in the field of financial activity.

In the modern conditions of informatization of the state and society, the latest information technologies should be used in the implementation of financial control. Modern information technologies create conditions for automating the mechanism of financial control, in particular, when processing accounting data, carrying out calculation and analytical procedures, grouping and systematization of detected violations. The use of information technologies and various forms of their manifestation is a mandatory condition for the quality work of control bodies, the effectiveness of the implementation of the financial control mechanism, and should become a priority direction for the reform of the financial control system.

The priority directions of reforming the mechanism of financial control with the aim of introducing information technologies are: development of methodological recommendations regarding the definition of forms, methods and principles of application of information technologies; development of software that will enable the automation of the financial control process and bring it into line with the implemented automated workplaces and databases used by financial control bodies; improving the mechanisms of interaction of financial control bodies and eliminating contradictions by creating unified information systems to meet the needs of financial control. The practical application of information technologies in the implementation of financial control is considered, namely the formation of unified databases for the needs of the relevant financial control bodies, the implementation of electronic tax audits.

Key words: financial control, financial control system, principles of financial control, forms and methods of financial control, information technologies, information system, information and analytical process.

Постановка проблеми. Основним завданням будь-якої розвиненої держави є забезпечення нормального функціонування фінансової системи країни. На це має бути спрямованою фінансова політика держави, основною умовою реалізації якої є фінансовий контроль. Фінансовий контроль є невід'ємною складовою фінансової діяльності, завдяки якій створюється матеріальне підґрунтя, необхідне для функціонування держави та розвитку суспільства. Будь-які порушення у сфері фінансової діяльності завдають значної матеріальної шкоди, тому попередження, виявлення порушень, вжиття запобіжних заходів займає важливе місце у фінансовій діяльності держави. Фінансовий контроль сприяє дотриманню законності у сфері формування, розподілу і використання централізованих і децентралізованих фондів грошових коштів та пов'язаних із ними матеріальних цінностей.

Підвищення темпів державотворення та розвиток національної економіки із застосуванням сучасних інформаційних технологій і систем, визначають умови та вимоги щодо інформаційно-технічного забезпечення фінансового контролю в Україні та його організації. Таким чином, сучасні тенденції розвитку держави та суспільних процесів обумовлюють формування відповідних чинників, що мають бути врахованими і при здійсненні фінансового контролю. Одним із таких чинників є застосування у процесі здійснення фінансового контролю сучасних інформаційних технологій і систем, які можуть сприяти підвищенню ефективності організації та функціонування механізмів фінансового контролю, забезпечити координацію дій контролюючих органів. Не використання у повному обсязі новітніх розробок науки і техніки, а саме новітніх інформаційних технологій, не надає змоги контролюючим

органам повноцінно, оперативно та ефективно впливати на процеси, які відбуваються у сфері фінансової діяльності, забезпечувати спрямування контрольних дій та процедур на найбільш пріоритетних напрямках фінансової діяльності, що обумовлює зниження ефективності фінансового контролю.

Важливою теоретичною базою для з'ясування особливостей впливу інформаційних технологій на процес здійснення фінансового контролю в Україні стали праці таких вітчизняних вчених, як Бедринець М.Д., Гаряга Л.О., Гора О.Б., Гужва В.М., Іваненко С.В., Куліш Р.Р., Сазонець О.М., Шевчук О.А., Яремко С.А. та ін.

Метою дослідження є вплив процесу діджиталізації різних сфер функціонування держави на порядок здійснення фінансового контролю.

На теперішній час пріоритетним напрямком розвитку механізму фінансового контролю є використання сучасних інформаційних технологій, тобто сукупності процесів і методів здійснення пошуку, отримання, передачі, збору, обробки, накопичення, узагальнення, зберігання та надання інформації, а також використання і захисту цієї інформації.

Зростання рівня діджиталізації процесів управління у різних сферах життєдіяльності держави є одним із найбільш важливих показників соціально-економічного розвитку. Використання сучасних інформаційних технологій безпосередньо впливає на якість розробки, прийняття та реалізації управлінських рішень, на прогнозування, моделювання та розробку планів, а також і на способи та форми надання послуг державою та місцевим самоврядуванням, що в результаті обумовлює більш ефективне та результативне формування, розподіл та використання публічних фінансів.

Застосування інформаційних технологій та різних форм їх прояву є обов'язковою умовою якісної роботи контролюючих органів, ефективності реалізації механізму фінансового контролю та повинно стати пріоритетним напрямком реформування системи фінансового контролю.

Цифрові інструменти, що застосовуються у багатьох розвинених країнах, можуть бути використані для вирішення важливих завдань у фінансовій сфері, тому виникає нагальна потреба приведення у відповідність національного законодавства до нових тенденцій та змін.

Потреба використання новітніх розробок у сфері інформаційних технологій при здійсненні фінансового контролю обумовлена зростаючими вимогами щодо ефективності фінансового контролю в сучасних умовах, тобто в умовах економічної кризи, невичерпання фінансових ресурсів в державі, застосування новітніх підходів у сфері здійснення фінансово-господарської діяльності та прагнення підвищити рівень економічного розвитку країни. За таких умов, суттєво збільшуються обсяги інформації та розширюються джерела її надходження, а також ускладнюється процес аналітичної обробки та прийняття рішень. Усе це істотно знижує ефективність, а деколи і унеможливує проведення традиційного (ручного) фінансового контролю [1, с. 81].

У діяльність суб'єктів господарювання широко запроваджуються такі новітні інформаційні технології, як електронні документи, електронний цифровий підпис, електронна звітність, розвиваються телекомунікаційні технології, створюються різні інформаційні ресурси для здійснення господарської діяльності. При цьому істотно змінюється і методика проведення фінансового контролю щодо діяльності суб'єктів господарювання. Виникають нові способи фінансових правопорушень, яких майже неможливо виявити та попередити при застосуванні традиційних форм фінансового контролю. Таким чином, сформувалася ситуація, коли в умовах застосування інформаційних систем суб'єктами господарювання для забезпечення своєї діяльності, посадові особи

органів фінансового контролю здійснюють контрольні заходи з використанням застарілих методик.

Сучасні інформаційні технології надають можливість застосовувати нові підходи у відповідних процесах, а отже, стимулюють запровадження нового підходу до розуміння та реалізації механізму фінансового контролю. Вони дозволяють автоматизувати процес збору, узагальнення, зберігання інформації, удосконалити способи проведення розрахунків, аналізу, докорінно переглянути методику обробки інформації, використовувати нові технології, що обумовлює необхідність радикальної зміни механізму контролю-ревізійної роботи у сфері фінансової діяльності.

Основні принципи використання новітніх інформаційних технологій у фінансовому контролі полягають у масовому впровадженні обчислювальної техніки; створенні комплексної технології оброблення інформації в умовах використання баз даних, баз знань та комп'ютерних мереж; у розробці засобів комп'ютерного моделювання системи оброблення даних із застосуванням банку моделей та банку алгоритмів; у створенні засобів спілкування персоналу з інтелектуальними експертними системами [2, с. 33].

Для ефективного організації фінансового контролю необхідно удосконалити існуючу інформаційно-аналітичну систему органів фінансового контролю, яка забезпечувала б автоматизацію процесів фінансового аналізу та контролю результатів діяльності підконтрольних суб'єктів.

Використання засобів обчислювальної техніки, програмного забезпечення, телекомунікаційних технологій при створенні інформаційних систем та інформаційних технологій має важливе значення для автоматизації контрольного процесу та призводить до появи відносно нових правовідносин, що мають бути чітко врегульовані діючим законодавством. До об'єктів правового регулювання у цій сфері належать: інформаційні системи та інформаційні технології, засоби їх забезпечення.

Інформаційна система – це організаційно упорядкована сукупність документів (масивів документів) та інформаційних технологій, у тому числі з використанням засобів обчислювальної техніки і зв'язку, що реалізують інформаційні процеси [3, с. 13].

До засобів використання інформаційних систем при здійсненні фінансового контролю можна віднести єдині бази даних, що дозволяють оптимізувати та позбутися деяких проміжних етапів документообігу, телекомунікаційні технології, що забезпечують встановлення зв'язку з користувачами, та експертні системи, що сприяють використанню фахівцями широкого профілю замість експертів і фахівців вузької спеціалізації.

В Україні існують відкриті та закриті бази даних. Відкриті бази даних передбачено для публічного користування громадянами України. Ці ресурси створено державними або муніципальними установами і стосуються вони різноманітних послуг для українських громадян. Велика кількість баз даних також дозволяє громадянам перевіряти судові рішення, відомості з кадастру, реєстрацію підприємств та громадських організацій тощо. Відкриті реєстри та бази даних дають можливість користуватися публічною інформацією, без необхідності писати запит, що суттєво прискорює оперативність отримання інформації. Існують також і закриті реєстри та бази даних. Після створення електронних реєстрів і баз даних велику кількість корисної інформації можна отримати не виходячи з дому чи робочого місця, істотно заощадивши час та кошти.

Усі ці бази даних та реєстри підвищують оперативність і дієвість заходів фінансового контролю, але можливості застосування зазначеного напрямку контролюючими органами є недостатніми. На теперішній час

існують складнощі та неврегульованість щодо доступу деяких державних органів та служб до відповідної інформації. Прикладом є інформація про платників податків, що надходить до органів податкової та митної служби і може бути пов'язана із захистом комерційної таємниці. Але слід брати до уваги те, об'єктивна та повна інформація, яку необхідно враховувати при реалізації своїх повноважень відповідними органами державної влади, є підґрунтям правильного і точного прогнозування, планування та управління, тому існує необхідність створення, крім єдиної інформаційної системи, окремих інформаційних потоків між державними органами, що буде ґрунтуватися на чіткій правовій регламентації з урахуванням технічних особливостей. Прикладом використання інформаційних технологій при здійсненні фінансового контролю є також запровадження єдиної державної інформаційної системи у сфері запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом і фінансування тероризму [4].

Нові цифрові можливості породжують і нові загрози, що потребують розробки методичних підходів до їх ідентифікації, оцінки, аналізу й інструментів управління [5, с. 164].

У сучасних умовах існує багато організаційних та методологічних суперечностей, недоліків і проблем, які гальмують розвиток і застосування інформаційних систем при здійсненні фінансового контролю та знижують ефективність використання інформаційних технологій.

Основні з них полягають у тому, що: а) використовуються як нові, так і застарілі програмні засоби. Це суттєво ускладнює обслуговування інформаційної системи та знижує ефективність її використання; б) підключення до мережі Internet і використання програмного забезпечення загрожує цілісності баз даних та створює умови для несанкціонованого доступу до інформації, що передається у мережевому середовищі; в) ручній, неавтоматизований ввід даних у віддалених вузлах мережі може призвести до багатьох помилок та затримок, які знижують ефективність інформування служб та не дають можливості для відповідних оперативних дій [6, с. 182].

Інформаційне забезпечення автоматизованих систем контролю є важливою складовою, призначеною для відображення інформації, яка характеризує стан керованого об'єкта і є основою для прийняття управлінських рішень. Під інформаційним забезпеченням розуміють певним чином упорядковану сукупність інформації, яку формують і використовують на різних стадіях процесу контролю. Основою інформаційного забезпечення контролю є економічна інформація, що характеризує виробничу і фінансово-господарську діяльність суб'єктів контролю [7, с. 200]. У процесі розроблення та застосування інформаційного забезпечення необхідно враховувати склад інформації, що містять у собі перелік інформаційних одиниць або сукупностей, задач, структуру інформації та її перетворення, тобто формування показників документів, характеристики руху інформації, тобто обсяг потоків, маршрути, терміни, характеристику якості інформації, способи перетворення інформації [8, с. 44].

Зростання обсягів інформації потребує від контролюючих органів її узагальнення, групування, систематизації і класифікації, оскільки без такого підходу важко зібрати відповідні показники, об'єктивно та правильно оцінити факти та процеси виробництва, що характеризують результати фінансово-господарської діяльності. Загальновідомо, що найпотрібнішу інформацію про фінансово-господарську діяльність контролюючі органи отримують із даних бухгалтерського обліку, фінансової та податкової звітності, а в деяких випадках за рахунок опосередкованих показників.

У сучасних умовах сутністю фінансового контролю є оцінка різноманітних джерел і даних первинної інфор-

мації. А її збирання та обробка мають бути оперативними, безперервними і постійно підтримуватися в актуальному стані.

Враховуючи різноманітні джерела виникнення первинної інформації та необхідності подання звітної інформації різним контролюючим органам, доречним є організація інформаційно-технічного забезпечення фінансового контролю на основі побудови розподіленої інформаційно-аналітичної системи. Необхідною умовою створення розподіленої інформаційно-аналітичної системи фінансового контролю є дотримання єдиної системи класифікації і кодування обліково-аналітичної інформації, що є частиною інформаційного забезпечення, комплексом взаємозалежних державних класифікаторів техніко-економічної інформації, розробленим для використання в системах автоматизованої обробки даних [1, с. 82]. Основою інформаційного забезпечення розподіленої інформаційно-аналітичної системи є інформаційна база, яка використовується при функціонуванні автоматизованих систем контролю. За складом та змістом вона має відповідати вимогам тих задач, які розв'язуються на її основі.

Фінансовий контроль базується не тільки на використанні інформації, але й сам бере безпосередню участь у формуванні інформаційного забезпечення системи управління суб'єктів контролю. Перед прийняттям управлінського рішення і під час його виконання повинні застосовуватись адекватні процедури контролю, що дасть змогу відходити від перевірки кожної господарської операції окремо і здійснювати аналіз результатів фінансово-господарської діяльності у цілому.

Удосконаленню інформаційно-аналітичного забезпечення фінансового контролю можуть сприяти такі заходи: стандартизація системи з фінансового контролю та формування системи єдиних процедур фінансового контролю, впровадження сучасних інформаційних технологій, створення єдиної інтегрованої бази даних, пов'язаної з ідентифікацією та авторизацією результатів контрольних заходів, запровадження загального моніторингу даних про виявлені порушення фінансової дисципліни та відшкодовані збитки.

Сучасні інформаційні технології документообігу дозволяють оперативно накопичувати та використовувати відповідні бази даних за підсумками реалізації всіх форм фінансового контролю, тобто, для підвищення ефективності здійснення фінансового контролю необхідно встановити нові стандарти якості інформаційно-аналітичної роботи. Стандарт тлумачиться сучасною наукою і чинним законодавством як методологічна база і сукупність єдиних вимог до ведення контрольної діяльності [9, с. 202].

До основних напрямків удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення здійснення фінансового контролю слід віднести: 1) розробку методичних рекомендацій щодо визначення форм, методів і принципів; 2) розробку програмного забезпечення, що дасть змогу автоматизувати процес фінансового контролю та привести у відповідність до запроваджених автоматизованих робочих місць і баз даних, якими користуються органи фінансового контролю; 3) удосконалення механізмів взаємодії органів фінансового контролю та усунення суперечностей. Реалізація визначених завдань дозволить забезпечити: зміцнення законності та дотримання фінансової дисципліни, оперативне реагування на виникнення випадків неефективного використання публічних фінансових ресурсів; отримання обґрунтованої інформації щодо ефективності та законності використання публічних ресурсів; розвиток програмно-технічної інфраструктури інформаційної системи; удосконалення діяльності органів фінансового контролю, підвищення ефективності управління публічними фінансовими ресурсами. Шляхом створення єдиної інформаційної бази, до якої

є вільний доступ кожного з відповідних органів фінансового контролю, можна оптимізувати процес взаємодії, співпраці і комплексного підходу до оцінки результатів фінансової діяльності.

Використання інформаційних технологій при здійсненні фінансового контролю є однією з передумов прискорення економічного розвитку України. Тому, реформування інституту фінансового контролю необхідно здійснювати в таких напрямках: 1) створення органами влади необхідних правових, економічних, організаційних та інших умов, що будуть сприяти розвитку інформатизації та створенню дієвих механізмів захисту прав та інтересів громадян і держави при її здійсненні; 2) формування єдиних баз даних, що забезпечать інформаційне та аналітичне супроводження фінансового контролю на всіх етапах його здійснення та ефективне використання усіх інформаційних ресурсів; 3) забезпечення оперативного обміну інформацією та співпраці між суб'єктами фінансового контролю та використання реєстрів і баз даних; 4) створення електронної бази даних з питань здійсненого фінансового контролю. Зазначені заходи мають сприяти подальшому розвитку публічного фінансового контролю в Україні, підвищенню його ефективності та дієвості.

Найяскравішим прикладом застосування та реалізації інформаційних технологій при здійсненні фінансового контролю є документальна невідзна позапланова електронна перевірка як форма здійснення податкового контролю.

Відповідно до п.п. 75.1.2 п. 75.1 ст. 75 Податкового кодексу України документально невідзнаю позаплановою електронною перевіркою вважається перевірка, що проводиться на підставі заяви, поданої платником податків з незначним ступенем ризику до контролюючого органу, в якому він перебуває на податковому обліку [10].

В Україні діє ризик-орієнтований підхід при здійсненні податкових перевірок. Головним принципом такого підходу є здійснення податкових перевірок частіше щодо тих платників податків, що потенційно можуть порушувати податкове законодавство, і в яких присутні підвищені соціальні ризики.

Електронна перевірка може здійснюватися для платників податків, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності; суб'єктів мікро-, малого; середнього підприємництва та інших платників податків. Електронні податкові перевірки спрямовані мінімізувати втручання в діяльність господарюючих суб'єктів. Їх зміст полягає у здійсненні документальної перевірки в електронному вигляді без контакту робітника податкового органу і платника податку.

Слід зазначити, що здійснення електронної податкової перевірки має позитивні наслідки щодо платника податків. Якщо щодо платника податку здійснювалася податкова перевірка незалежно від її виду, він вважається уже перевіреним. Таким чином, якщо платник податків протягом певного періоду не допустив порушення податкового законодавства і є відсутніми підстави його переміщення до наступної групи платників податків за ступенем податкового ризику, то щодо нього податкові перевірки здійснюватися не будуть. Платник податків вважається перевіреним, і в податкових органах є підтвердження, що всі задекларовані податкові зобов'язання погашено.

Позитивним є також те, що платник податків фактично звільняється від відповідальності за порушення, виявлені в результаті електронної перевірки та на нього покла-

дається обов'язок подання уточнюючих розрахунків. І лише в разі неподання уточнюючих розрахунків контролюючий орган може здійснити позапланову документальну перевірку, описати встановлені правопорушення в акті та прийняти за його результатами податкове повідомлення-рішення про визначення грошового зобов'язання. Отже податкове повідомлення-рішення за результатами електронної перевірки не приймається, штрафи не застосовуються, а платникові податків надається можливість надати уточнюючі розрахунки щодо своїх податкових зобов'язань.

Таким чином, електронні податкові перевірки спрямовано на спрощення відносин між контролюючим органом та платником податків, скорочення часу та матеріальних витрат на здійснення податкового контролю, уособлення податкової служби не лише як контролюючого органу, але й як суб'єкта, що надає послуги, а також стимулювання серед платників податків самоконтролю.

Висновки. Фінансовий контроль практично не виконує своїх основних функцій, а саме попереджувальну та профілактичну функцію, будучи, як правило, лише реєстратором порушень. Форми наступного контролю, а саме ревізія та перевірка, за якими переважно проводиться фінансовий контроль, без здійснення аудиту ефективності, втрачають свою актуальність та дієвість у сучасних умовах. При застосуванні цих форм не можна перевірити якість виконаних робіт та послуг, якість придбаних за публічні кошти матеріалів, ефективність використання публічних фінансових ресурсів. Організація та функціонування ефективної системи фінансового контролю – обов'язковий елемент державного управління, і тому фінансовий контроль має здійснюватися не автономно, а як важлива ланка в загальній системі державного управління. Таким чином фінансовий контроль, як найважливіший засіб державного управління, є одночасно критерієм визначення ефективності цього управління.

Використання інформаційних технологій зумовлює перетворення форм та методів фінансового контролю, яке приведе до підвищення їх ефективності та якісного застосування. Сучасні інформаційні технології створюють умови для автоматизації механізму здійснення фінансового контролю, зокрема, при обробці облікових даних, проведенні розрахунково-аналітичних процедур, групованні та систематизації виявлених порушень.

Отже, на теперішній час у сфері фінансового контролю виникає потреба у подоланні правової невизначеності, а також у забезпеченні зміцнення законодавчої та методологічної бази. Для цього доцільно удосконалити нормативно-правову базу, методологічне та матеріально-технічне забезпечення діяльності органів фінансового контролю.

Розвиток фінансового контролю відбувається у напрямку створення високоорганізованого середовища з інформаційним, телекомунікаційним, програмним забезпеченням, базами даних та іншими засобами, що дозволить на якісно новому рівні реалізовувати механізм фінансового контролю, що обумовлює запровадження контролюючими органами нових форм і методів контролю, їх орієнтацію на результативне попередження та припинення правопорушень у фінансовій сфері шляхом переходу до інформатизації усіх етапів та стадій фінансового контролю з метою досягнення максимальної ефективності та результативності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Яремко С.А. Організація фінансового контролю в умовах застосування інформаційних технологій і систем. *Наук. журн. «Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво»*. Луцьк, 2013, Випуск № 12. С. 81–85.
2. Гужва В.М. Інформаційні системи і технології на підприємствах: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2011. 400 с.

3. Сазонець О.М. Інформаційні системи і технології в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю : навч. посіб. Київ : «Центр учб. літ.», 2014. 256 с.
4. Положення про єдину державну інформаційну систему у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму і фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: постанова Кабінету Міністрів України від 22.07.2020 № 627. Дата оновлення: 24.07.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/627-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 18.02.2023).
5. Гаряга Л.О., Куліш Р.Р. Фінансова безпека в банківській діяльності в умовах цифровізації. *Проблеми економіки*. 2019. № 4 (42). С. 163–171.
6. Яремко С.А., Коваленко В.В. Дослідження проблем впровадження сучасних інформаційних систем аудиту в контрольно-ревізійній діяльності. *Наук. журнал «Комп'ютерно-інтегровані технології : освіта, наука, виробництво»*. Луцьк, 2014, Вип. № 14. С. 179–182.
7. Івахненко С.В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту : навч. посіб. Київ : вид-во «Знання-Прес», 2011. 349 с.
8. Гора О.Б. Інформаційні системи контролю за виконанням державних рішень. *Реєстрація, зберігання і обробка даних*. 2009. № 4. С. 43–50.
9. Шевчук О.А. Трансформація змісту державного фінансового контролю. *Актуальні проблеми економіки*. 2013. № 7 (145). С. 194–204.
10. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. Дата оновлення: 01.01.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 18.02.2023).